

FÁA POLITIMYNDUG- LEIKA MEN GEVA TÓ ONKI ALMENT INNLIT

Føroyar hava ikki havt nóg greiðar reglur, tá ið tað snýr seg um vanlukkur á sjónum – hetta verður nú broytt

Árni Gregersen

Føroyar yvirtóku í 2002 máls-økið Trygd á Sjónum og í tí sambandi var ein rammulóg samtykt um trygd á sjónum.

Lógin gevur landsstýris-manninum við málsøkinum víðar heimildir at seta reglur í gildi við kunngerð.

Hetta var gjørt, tí talan er um eitt sera stórt øki, har neyðugt er at serligar reglur verða gjørdar fyri tey ymisku skipaslógini. Atlit má eisini takast til, at ein stórir partur av reglunum hava sín uppruna í altjóða sáttmálum.

Hetta eru týðningarmiklar reglur, tí hetta snýr seg bæði um vanlukkur sum henda umborð á og við føroyskum skipum, men eisini vanlukkur sum henda við øðrum skipum í føroyskum sjóøki.

Síðani yvirtøkuna í 2002 er ongin kunngerð sett í gildi, men vanligt hevur verið at biðja danskar myndugleikar um serkøna hjálp, tá ið okkurt hevur verið á vási.

Í Danmark eru broytingar hendar í lógarverkinum og í 2011 kom ein nýggj lóg um “Sikkerhed undersøgelsen til søs”

Lógin hevði eisini við sær, at ein føst kanningar-eind bleiv sett á stovn, har kjarnuviðini eru, at kann-ingarnevndin ikki er bundin at øðrum áhugamálum.

Tað er hendan nevndin, sum í Danmark stendur fyri kanningunum av vanlukkum á sjónum.

Uppskotið til broytingar í føroysku lógini gevur teimum, sum standa fyri kanningum av vanlukkum á føropyskum skipum og í føroyskum sjógvi ógvuliga víðar heimildir.

Myndugleikin fær eitt slag av politimyndugleika og kann fara umborð á skip og á vanlukustøð uttan rættarúrskurð.

Skal Sjóvinnustýrið í dag

Ein slík vanlukka, sum tá ið Olshana fór á land á Flestunum hevði verið kannað eftir nroytingunum, sum nú verða gjørdar í lógini

gera slíkt kanningararbeiðið, so er neyðugt at myndugleikin fær hesar heimildir frá rættinum í hvørjum einstøkum føri.

Innlit burtur

Umframt at Sjóvinnustýrið fær hendan myndugleika, so hevur hetta eisini álvarsliðar broytingar við sær í lógini um alment innlit.

Løgtingslóg um innlit í fýrisitingina er í dag eisini galdandi í málum um kanningar av vanlukkum og øðrum hendingum á sjónum. Tískil skulu myndugleikar í dag viðgera møguligar innlitsumbønir í mál, um kanningar av vanlukkum á sjónum eftir ásetingunum í innlitslógini.

Eftir lógini, sum í dag er galdandi, er ongin serstøk tagnarskylda áløgd teimum, sum gera kanningararbeiðið í sambandi við ókapp og vanlukkur á sjónum..

Tí ber heldur ikki til at

afturhalda upplýsingum í slíkum málum, tí tey eru fevnd av lógini um alment innlit.

Í nýggja uppskotinum er tagnarskylda áløgd teimum, sum gera slíkar kanningar og hetta hevur so samstundis við sær, at upplýsingar sum koma fram undir kanningum, ikki eru fevndar av lógini um alment innlit.

Tó eru endaligar frágreiðingar ikki partur a hesum undantaki frá lógini um alment innlit.

Manglandi kunngerð

Ongin kunngerð er sett í gildi, síðani føroyingar yvirtóku málsøkið fyri 14 árum síðani.

Men sjálvandi eru kanningar gjørdar síðani tá, og tá er hetta farið fram eftir mannagongdum hjá Sjóvinnustýrinum.

Í Føroyum er tað Sjóvinnustýrið, sum stendur fyri kanningararbeiðnum í

sambandi við vanlukkur á sjónum.

Men ofta er tað ikki Sjóvinnustýrið sjálvt sum ger hesar kanningar. Sum oftast hevur Stýrið fingið hjálp frá útlendskari serfrøði, kanska serliga tá ið talan hevur verið um álvarsamar og umfatandi vanlukkur á sjónum.

Í 2015 játtaði Løgtingið pening á figgjarlógini til eddnamálið og tað fekk so eisini Sjóvinnustýrið at gera eina samstarvsavtalu við danska kanningarmyndugleikan, Den Maritime Havarikommision.

Hedst kanningar verða gjørdar tá ið vanlukkur eru ógvusliðar, til dømis, tá ið skip ganga burtur ella verða total vrak, deyðsvanlukkur og stórar umhvørvisvanlukkur.

Í avtaluni verður eisini tilskilað, at tær kanningar, sum verða gjørdar, verða gjørdar á ein slíkan hátt, at tær fylgja reglunum, sum

eru galdandi í ES.

Endamálið

Endamálið við kanning av vanlukkum á sjónum er at staðfesta vanlukkuorsøkina umframt framyvir at fyrirbyrgja vanlukkur.

Kanningarmyndugleikin skal útvega upplýsingar um veruligu umstøðurnar í sambandi við tilburðin.

Við støði í hesum upplýsingum skal kanningarmyndugleikin staðfesta tær orsøkir og ta tilburðargongd, sum førdi til vanlukkuna ella óhappið soleiðis, at Sjóvinnustýrið ella onnur kunnu seta fyrirbyrgjandi tiltøk í verk til tess at minka um vandan fyri endurtøku av tilíku tilburðum.

Kanningin hjá Den Maritime Havarikommision hevur ikki til endamáls at staðfesta møguliga revsi-ella endurgjaldsábyrgd í sambandi við tilburðin.

Í lötuni eru tað bara

starvsfólk, ið vegna Sjóvinnustýrið eru heimilað at sýna skip, sum hava rætt til, uttan rættarúrskurð, at fara umborð á skip.

Hendan áseting hevur higartil verið praktiserað soleiðis, at viðkomandi persónar, ið eru fevndir av ásetingini, uttan rættarúrskurð bæði hava framt sýn og kanning av vanlukkum á sjónum.

Fyri at eingin ivi skal vera um, hvat heimildin fevnir um, verður í ásetingini nágreinað, at heimildin bæði fevnir um at gera sýn og kanning av vanlukkum á sjónum.

Við teimum broytingum, sum verða gjørdar nú, fær sami myndugleiki rætt til at fara inn í hølir, ha vinnuligt virksemi viðvíkjandi skiparakstri fer fram.

Broytingarnar í lógini liggja til hoyringar til mikudagin í hesi vikuni.